

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2017

tijdvak 2

economie CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Jan Modaal

1 B

2 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- $\frac{€ 69}{3,2} \times 100 = € 2.156,25$ 1
- $€ 2.156,25 + € 69 = € 2.225,25$ 1

3 maximumscore 1

juiste voorbeelden van inkomen uit bezit zijn:

- rente
- dividend
- huur
- pacht
- winst

indien twee juist 1
indien één of geen juist 0

4 maximumscore 1

- (1) groot
- (2) klein

indien twee juist 1
indien één of geen juist 0

5 maximumscore 2

- (1) gelijk
- (2) 4%
- (3) 25%

indien drie juist 2
indien twee juist 1
indien één of geen juist 0

High Heels!

6 maximumscore 1

voorbeelden van een juist voordeel:

- Je kunt zelf beslissingen nemen over je bedrijf.
- Je kunt een hoog inkomen verdienen als het goed gaat met je bedrijf.

7 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- inkoopwaarde en kosten: $€ 7.000 + € 30.000 + € 16.000 = € 53.000$
te verdienen met reparaties: $€ 53.000 - € 12.200 = € 40.800$ 1
- op elke reparatie wordt verdiend: $€ 20 - € 5 = € 15$
- aantal benodigde reparaties: $\frac{€ 40.800}{€ 15} = 2.720$ 1

8 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste oorzaak:

- Een nieuw bedrijf heeft nog geen klantenkring opgebouwd.
- Een nieuw bedrijf maakt extra kosten in de eerste periode (bijvoorbeeld reclamekosten).
- De productie in een nieuw bedrijf is minder efficiënt georganiseerd.

9 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste verklaring:

Consumenten zullen vaker kiezen hun schoenen te laten repareren (in plaats van nieuwe te kopen).

10 maximumscore 1

voorbeeld van een juist voordeel:

Door de service van High Heels komen er meer klanten in de winkel, die mogelijk een aankoop in de winkel doen.

11 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- a afschrijvingskosten bestelbusje: $(€ 12.000 - € 5.000) / 4 = € 1.750$ 1
- b totaal extra kosten: € 10.800
- c aantal extra reparaties: $€ 10.800 / € 4 = 2.700$ 1

(Bijna) alles wordt duurder

12 maximumscore 2

- (1) consumentenprijs
- (2) vorig jaar
- (3) consumentenprijsindexcijfer

indien drie juist	2
indien twee juist	1
indien één of geen juist	0

13 B

14 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voorbeelden:

- verhoging OZB
- verhoging btw-percentages
- huurprijsverhoging
- prijsverhoging van overheidsdiensten
- accijnsverhoging

per juist voorbeeld	1
---------------------	---

Opmerking

Voorbeelden van stijgende overheidsbestedingen kunnen ook juist zijn.

15 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- voor de keuze van de goede wegingsfactoren 1
- $\frac{15 \times 99,9 + 48 \times 102,9 + 3 \times 100,3 + 14 \times 103,0 + 20 \times 100,4}{100} = 101,9$ 1

16 A

17 maximumscore 1

- (1) inflatie
- (2) gedaald

indien twee juist	1
indien één of geen juist	0

18 E

Leven in Europa

19 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{\text{€ } 26,1 \text{ mld} - \text{€ } 2,9 \text{ mld}}{\text{€ } 2,9 \text{ mld}} \times 100\% = 800\%$$

20 maximumscore 1

(1) lager

(2) hoger

indien twee juist

1

indien één of geen juist

0

Opmerking

Let op doorwerkfout vanuit vraag 19.

21 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{\text{€ } 322 \text{ mld}}{\text{€ } 92 \text{ mld}} \times 100 = 350$$

Opmerking

Als bij het eindantwoord het €-teken of %-teken staat genoteerd, geen scorepunt toekennen.

22 B

Heilige koe?

23 maximumscore 2

1 bezit

2 gebruik

3 bezit

indien drie juist

2

indien twee juist

1

indien één of geen juist

0

24 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{\text{€ } 5,5 \text{ mld} - \text{€ } 3,85 \text{ mld}}{\text{€ } 5,5 \text{ mld}} \times 100\% = 30\%$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 25 maximumscore 1**
 voorbeeld van een juiste verklaring:
 Er zijn blijkbaar in Drenthe minder auto's (waarover MRB wordt geheven) dan in Overijssel.
- 26 C**
- 27 maximumscore 1**
 voorbeelden van een juiste reden:
- De politieke partijen in het provinciebestuur willen de kiezer te vriend houden.
 - De provincie heeft blijkbaar nu voldoende middelen om haar taken te vervullen.
- 28 maximumscore 1**
 voorbeelden van een manier:
- Het openbaar vervoer verbeteren.
 - De infrastructuur ten behoeve van andere verkeersdeelnemers (dan automobilisten) verbeteren.
 - Het gebruik van de fiets bevorderen.
 - Telewerken bevorderen.

Snel terugverdiend?

- 29 A**
- 30 maximumscore 3**
 voorbeeld van een juiste berekening:
- 21%-tarief:
 $(€ 500 + € 500 + € 1.400 + € 1.200) \times 1,21 = € 4.356$ inclusief btw 1
 - 6%-tarief:
 $€ 2.800 \times 1,06 = € 2.968$ inclusief btw
 totaal inclusief btw: $€ 4.356 + € 2.968 = € 7.324$ 1
 - 25% decemberkorting: $€ 7.324 \times 0,75 = € 5.493$ 1
- 31 maximumscore 2**
 voorbeeld van een juiste berekening:
- voor: energielabel F € 1.590 energiekosten per jaar
 na: energielabel B € 270 energiekosten per jaar 1
 - voordeel: $\frac{€ 1.590 - € 270}{12} = € 110$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste reden:

Het verbruik van de familie Van Binsbergen kan afwijken van een gemiddeld gezin, doordat zij zuiniger of minder zuinig omgaan met energie.

33 C

Overname

34 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Bedrijven zijn nog voorzichtig en wachten eerst af of de economie zich blijft herstellen.
- Bedrijven nemen dan liever uitzendkrachten aan die eenvoudiger zijn te ontslaan.

35 B

36 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- De samengevoegde bedrijven profiteren van schaalvergroting.
- De samengevoegde bedrijven kunnen winstgevender worden.
- De samengevoegde bedrijven ontwikkelen meer marktmacht.
- De samengevoegde bedrijven bereiken een groter marktaandeel.

per juiste reden

1

37 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Wanneer de afzet op de ene deelmarkt terugloopt, kan dit opgevangen worden door de afzet op andere deelmarkten waar de afzet minder terugloopt of juist toeneemt.
- Door spreiding van activiteiten op verschillende deelmarkten loopt Randstad minder risico.

38 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- $\frac{€ 16,64 \text{ miljard}}{104} \times 100 = € 16 \text{ miljard}$
- $€ 16 \text{ miljard} \times 0,25 = € 4 \text{ miljard}$

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
39	maximumscore 1 (1) huurkosten (2) bedrijfskosten	
	indien twee juist	1
	indien één of geen juist	0

Joepie, de rente stijgt weer!

40	maximumscore 1 voorbeeld van een juiste berekening: $\frac{0,50\% - 0,20\%}{0,20\%} \times 100\% = 150\%$	
41	maximumscore 1 voorbeeld van een juist voordeel: Door de lage rente is het voordelig om geld te lenen voor consumptie of investeringen.	
42	D	
43	C	
44	maximumscore 2 (1) toenemen (2) goedkoper (3) stijgen	
	indien drie juist	2
	indien twee juist	1
	indien één of geen juist	0

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 26 juni.

6 Bronvermeldingen

informatiebron 3 CBS